

๔๕๒๐๒๒๐๔ : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : การแปล/การรับรู้สาร

จุฑารัตน์ ไชยสวัสดิ์ : มหาชาติคำหลวง : การแปลเพื่อการรับรู้สาร. อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : รศ.ดร. มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. ๒๑๗ หน้า.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการแปลแต่ง วิธีการที่ทำให้เกิดการรับรู้สาร และสารที่ได้รับจากวิธีการเหล่านั้น ในมหาชาติคำหลวงสำนวนเก่าที่แปลแต่งในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถจำนวน ๗ กัณฑ์ โดยเปรียบเทียบกับเวสสันดรชาดก ในอรรถกถาหอนิบาตชาดก

ผลการศึกษาพบว่า กวีแปลแต่งมหาชาติคำหลวงด้วยการปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางประการให้เข้ากับบริบททางสังคมของยุคสมัยและง่ายต่อการรับรู้ของผู้รับสาร โดยเลือกใช้วิธีการแปลที่มีผลต่อการโน้มน้าวใจ ๓ แบบ ได้แก่ ๑) การเพิ่ม แบ่งเป็น การเพิ่มความใหม่และการขยายความ ๒) การเปลี่ยน แบ่งเป็น การเปลี่ยนความและการเปลี่ยนรายละเอียด ๓) การตัด ได้แก่ การตัดความ วิธีการที่กวีเลือกใช้มากที่สุดคือวิธีการขยายความ วิธีการที่ใช้น้อยที่สุดคือวิธีการตัดความ วิธีการที่กวีเลือกใช้ไม่ได้ทำให้ โครงเรื่องของเวสสันดรชาดกเปลี่ยนไป แต่จะส่งผลให้มหาชาติคำหลวงมีเนื้อความที่ชัดเจนเข้าใจง่ายและมีความสมเหตุสมผลมากขึ้น ด้านวิธีการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจพบว่า กวีใช้วิธีการเสนอเชิงปริมาณ ด้วยการกล่าวซ้ำและการหลากคำ การเปรียบเทียบ และอธิบายด้วยการให้ข้อมูลและให้รายละเอียด จากการศึกษาวิธีการแปลกับวิธีการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจของกวี พบว่ากวีต้องการเสนอสาร ๓ ประเด็น คือ ๑) พระเวสสันดรคือผู้ประเสริฐเปี่ยมบารมี เนื่องจากเป็นบุคคลสำคัญผู้มีชาติกำเนิดสูงส่งและมีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าเพื่อจะเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ด้วยการบำเพ็ญบารมีครบทั้ง ๑๐ ประการ และทานบารมีเป็นบารมีที่สำคัญที่สุด ๒) คุณธรรมต่างๆ ที่บุคคลพึงยึดถือปฏิบัติตามฐานะแห่งตน ได้แก่ ธรรมของผู้ปกครอง ความกตัญญูคุณเวที ความเสียสละ และการครองเรือน ๓) ความเชื่อเรื่องกรรม

วิธีการแปลแต่งและวิธีการสื่อสารที่กวีเลือกใช้ในการสร้างสรรค์มหาชาติคำหลวงขึ้น ไม่เพียงแต่โน้มน้าวให้ผู้รับสารรับรู้คุณค่าและความหมายของสารต่างๆ เท่านั้น แต่วิธีการดังกล่าวอาจมีส่วนโน้มน้าวความเชื่อถือศรัทธาจนถึงขั้นนำไปปรับใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นต่อไป

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๕๓

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

49202204 : MAJOR : THAI

KEY WORDS : TRANSLATION/ PERCEPTIONS

CHUTHARAT CHAISAWAT : THE ROYAL VERSION OF MAHAJATI : TRANSLATION
FOR PERCEPTION. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.MANEEPIN PROMSUTTIRUK, Ph.D.
217 pp.

The Purpose of this thesis is to investigate translation techniques, persuasive communication, and important messages of The Royal of Mahajati by comparing only seven chapters belived to be composted in the reign of King Boromatrailokanat with the Atthakatha version.

The study found that the poet adapted his translation for the conformation with the composition period and the benefit of message preceptors. The poet used three translation for reader persuasion techniques namely addition (in content and amplification) ; alteration (in content and details) ; and ellipsis. The techniques mostly used are detail addition and amplification respectively. The ellipsis is very rarely used. These translation techniques do not effect the plot of the jataka, but enhance clearness and justification of the story. Three methods of persuasive communication are found namely quantitative presentation, especially repetition and lexical variety; comparision; and explanation. The translation technique and persuasive communication of the poets could convey some important messages. Firstly, the Prince Vessantara is great by his noble birth and his intensive aim fot the Bodhijinana through ten perfect meritorious performances of which giving alms is the most important. Secondly, mortity suitable to people with different rank and condition are righteousness of a ruler, gratitude, liberality having good family life. The last is belief in karma.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

Department of Thai Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ถ่ายทอดความรู้ นำทางความคิด ตลอดจนเสียสละเวลาให้คำแนะนำและตรวจแก้วิทยานิพนธ์ด้วยความรักและเอาใจใส่เสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ อาจารย์ ดร.สุมาลี ลิ้มประเสริฐ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกาญจน์ ผาทอง ที่กรุณาตรวจแก้และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัยแห่งชาติ (สกว.) ผู้มอบทุนสนับสนุนการวิจัย ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัสววิรุฬหการ ศาสตราจารย์ ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และคณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และปูพื้นฐานทางด้านภาษาและวรรณคดีไทยให้แก่ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม อาจารย์นันท์วัลย์ สุนทรภาระสถิต และอาจารย์สุภาพร ฤดีจำเริญ ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนอาจารย์และนักวิชาการทุกท่านที่ผู้วิจัยได้นำหนังสือและตำรามาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และอ้างอิง อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ ชนิตา สีหามาศย์ ปัทมิตา พุฒะเนียด เพื่อนผู้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดและร่วมฝ่าฟันความยากลำบากในการทำวิทยานิพนธ์ พีปิยะนารถ โภคมาส อุภาวัฒน์ นามหิรัญ นิตยา มีสุวรรณ และนพวรรณ สามไพบุลย์ เพื่อนผู้คอยช่วยเหลือ แบ่งปัน รวมถึงปียมิตรทุกคนที่คอยติดตามถามไถ่ด้วยความห่วงใยเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่ผู้เปี่ยมด้วยความรักความกรุณาอย่างหาที่เปรียบมิได้ รวมถึงทุกคนในครอบครัวของเราที่คอยสนับสนุนอยู่เบื้องหลังและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง ก่อให้เกิดความสำเร็จครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ที่ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการแปลแต่งมหาดิลกคำหลวง และสำนึกในพระคุณของท่านนักปราชญ์ราชบัณฑิตที่ได้ร่วมกันแปลแต่งวรรณคดีขึ้นเอนกนี้ขึ้นเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติ